

281067/2
IVAN OHIJENKO, Warszawa.

Крехівський Апостол 1560-х років.

Реформаційні ідеї, через Чехію та Польщу, в першій половині XVI-го століття докотилися й до Українського народу і мали на нього досить сильний вплив. Грунт для цих впливів був добре приготовлений поширенням серед української людности тих релігійних рухів, що панували в Європі в кінці середніх віків, а особливо руху гуситського. Були й свої місцеві рухи, такі, як, напр., ересь жидівствуючих. Реформаційний рух ширився серед українського народу головно в постаті кальвінізму та його лівої течії — анти-тринітарства. Реформація захопила на Україні переважно вищу інтелігенцію, цеб-то шляхту, а також міщанство, до простого ж народу пішла вона мало.

Вплив реформації в царині української літератури був таким самим, як і в інших народів, — він зреалізував на Україні ідею вживання людової „простої“ мови в св. Письмі та в Богослуженні. Ідея св. Письма в народній мові — під впливом гуситства та жидівствуючих — була серед українського народу ще в XV-м віці і дала тексти з глосами в людовій мові; ця ж ідея викликала до життя перекладчеську працю Скорини, праці котрого ходили по Україні в українських перерібках.

Реформація підсилила й поширила цю ідею читання св. Письма в народній мові, особливо тому, що в той час знання церковно-слов'янської мови було дуже малим не тільки серед осіб світських, але й серед духовенства. І реформація зреалізувала цю ідею вже в широких розмірах: один за другим повстають на Україні переклади св. Письма на українську мову. І цікаво, що всі переклади ці — це переклади з польських протестантських текстів, напр. Пересонницька Евангелія 1556 року — переклад з лютеранського т. зв. Секлюцієнового Нового Завіту 1551—1553 р., Новий Завіт Вал. Негалевського 1581 р. — з соцініянського перекладу Чеховича 1557 р., Евангелія В. Тянинського 1570—1580 р. — з Нового Завіту антитринітара С. Будново 1572 р.

Друга велика ідея, яку зреалізувала реформація серед українського народу, була ідея вживання народньої української мови, яко мови літературної. Дійсно, з половини XVI віку жива народня укра-

Львівська державна
наукова бібліотека

ЛННБ України
ім. В. Стефаника

5352102

30645
Львів. Бібліотека
АН УРСР

к. 62183